GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek | Ner. 27. | 3. Marca 1828.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Kongres Kolumbijski uchwalił projekt do prawa, który już uzyskał potwierdzenie władzy wykonawczéj; przez takowy pożyczka dwóch milijonów funt. szt., którą P. Zea zaciągnął, jakoteż droga 4 mił. 750,000 funt. szt., i inne obowiązki przez rząd przyjęte, prawnie przyznane zostały. Procenta obcéj pożyczki wynoszą 6, od innych długów 3 lub 5 od 100. Na opłacenie procentu, lub zniesienie długu krajowego, wystawiony jest podatek od tytoniu, ósma część dochodów cłowych, dochód uwolnionych, sprzedanych lub wydzierżawionych gruntów, dochód wykupna od przedaży lub wydzierżawienia hut, jakoteż kapitał pieniędzmi wykupionych beneficyjów kościelnych.

Wiadomości z Mexyku do Anglii nadeszłe, nie bardzo są pomyślne. Po silnym sporze upoważniony został rząd do zaciągnienia pożyczki, aby mógł dopełnić obowiązków przy zagranicznéj pożyczce zaciągnionych. Spokojność publiczna była w różnych prowincyjach zaburzona, a pod pozorem wypędzenia Hiszpanów, zebrały się w Valadolidzie i po innych miejscach wojska, i największe przy téj sposobności popełniano bezprawia. Dopóki rozjątrzenie przeciwko Hiszpanom nie ustanie, potrzeba spodziewać się dalszych rozruchów. W Bogocie było silne trzęsienie ziemi, które większą część kościołów, gmachy publiczne i większą część domów prywatnych zniszczyło, lub znacznie uszkodziło.

Podług bliższych wiadomości o tém zdarzeniu, kościół katedralny wraz z innemi w gruzy zamieniony. Mennica i inne publiczne gmachy znacznie uszkodzone, a prawie połowa domów prywatnych niezdatna do mieszkania. Wiele ludzi utraciło życie, lub zostało ranionych. Trzęsienie to podobne było temu, które w roku 1808 Karacas zburzyło. (*G. W.*)

Zjednoczone Stany Ameryki północnéj.

Podług wiadomości z Washingtonu, traktat handlu i żeglugi, zawarty w d. 20. Grudnia r. z. między Zjednoczonemi Stanami Ameryki północnéj a Rzeczamipospolitemi hanzeatyckiemi, został w dniu 11. Stycznia przez Kongres potwierdzony.

Senat Karoliny północnéj (Zjednoczone Stany Ameryki północnéj) przyjął w d. 12. Grudnia względem pełnomocnictwa jeneralnego rządu, następującą uchwałę:

1) Że konstytucyja Zjednoczonych Stanów jest umową między ludami Państw rozmaitych, jako oddzielnych i niepodległych Monarchij, i że, gdy litera, lub duch téj umowy naruszone zostaną przez Kongres Zjednoczonych Stanów, wolno jest nietylko samemu ludowi, lecz nawet prawodawcom tenże zastępującym, powstać przeciwko takowemu nadwerężeniu umowy Związku; 2) że akta, znane pod imieniem *Tarist Laws*, które w latach 1816, 1820 i 1824 przeszły w Izbach, naruszają ducha Konstytucyi, i powinny być zniesione; 3) że kongres nie ma władzy nakazywać budowę dróg lub kanałów w Państwach, lecz że jego powaga ogranicza się jedynie na stanowieniu praw, podług danych mu pełnomocnictw; 4) że towarzystwo amerykańskie osadników (do osiedlenia Negrów w Afryce) nie jest przedmiotem interesu narodowego, i Kongres nie ma prawa, to, lub inne towarzystwo wspierać; 5) że Senatorowie w Kongresie powinni być upoważnieni, a Reprezentanci wezwani opierać się podwyższeniu taryfy, która proponowaną jest w zamiarze wspierania naszych krajowych rękodzieł, i wszystkim pośrednio lub bezpośrednio przez rząd powszechny wydanym rozporządzeniom, tak w celu wewnętrznych ulepszeń w Zjednoczonych Stanach, jak względem opieki towarzystwa osadniczego. (*G. W.*)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

W d. 12. z. m. rano, jak mówi Kuryjer, odbywały się często narady między Xięciem Wellingtonem, P. Peel, P. Huskisson i Kanclerzem Izby skarbowéj. O godzinie 3 odprawiono Radę gabinetową, na któréj znajdowali się wszyscy Ministrowie, a która trwała do 4téj godziny. Na dzień następujący podobnież zapowiedziana była Rada gabinetowa.

Dzienniki: *Morning Herald* i *Standard*, mówią o wystąpieniu z Ministeryjum Lorda Dudley i P. Huskissona.

)(

Xiążę Montrose umieszczony znowu jako Lord W. Podkomorzy.

Ponieważ Lord Holland po napadzie podagry jeszcze nie przyszedł do siebie, zatém upoważnił Hr. Karnarvon do uczynienia w Izbie wyższéj w d. 11. Lutego wniosku względem złożenia urzędowych dokumentów, które się do bitwy pod Nawarynem ściągają. Temi dokumentami są: 1) Instrukcyje przesłane Admirałom przez ich właściwe rządy, i 2) depesze odebrane od Sir Edwarda Kodringtona po bitwie pod Nawarynem. Hr. Karnarvon zakończył wniosek swój tém, iż żądał od Hr. Dudley objaśnienia względem jego stanowiska w nowém Ministeryjum, a od Lorda Goderich o rozwiązaniu przeszłego.

Hr. Dudley sprzeciwiał się wnioskowi, ponieważ żądane dokumenta tworzą część wielkiéj massy innych, która nie może być złożoną Izbie, bez nadwerężenia tajemnicy układów, jeszcze nie ukończonych.

Co się dotycze żądanego objaśnienia, odpowiedział, iż między samym Xięciem, który na czele rządu Króla Jmci stoi, a nim, nie zaszły żadne warunki, ani zajść mogły, gdyż mężowie, którzyby takowych potrzebowali, nie mogliby w tém samém zostawać Ministeryjum, lecz, że znamienici mężowie, którzy teraźniejsze tworzą Ministeryjum, oświadczyli się otwarcie względem wszystkich głównych punktów polityki kraju, co konieczną było rzeczą. Tymczasem sądzi, iż w dyskussyjach pierwszego posiedzenia dosyć powiedziano, aby umysły względem szczególnego przedmiotu uspokoić, mianowicie, że ugoda z dnia 6. Lipca wiernie i dosłownie powinna być dopełniona. Rząd teraźniejszy nie był nigdy innego zdania, jak tylko tego, że potrzeba tę ugodę wiernie dopełnić. Lecz jestto ugoda pokoju i pojednania, a zatém musi być w tym spokojnym i pojednawczym duchu wypełniona. Zacny Hrabia obstawał za zamiarem rządu, aby dopełnił wszystkich zobowiązań, które ten traktat nań wkłada, i skończył oświadczeniem, iż gdyby nadeszła chwila wnijść bliżéj w szczegóły, tego traktatu dotyczące się, gotów jest bronić polityki, któréj jest rezultatem.

Poczém Lord Goderich dał wyjaśnienie względem rozwiązania przeszłego Ministeryjum.

P. Karol Dollar wykonał przysięgę jako Gubernator wyspy S. Heleny.

Izba wyższa na posiedzeniu swojém w dniu 7. Lutego, po wniosku Sekretarza Stanu Dawton, głosowała na puszczenie w obieg rewersów Izby skarbowéj, w ilości 12 mil. funt. szt.

Posiedzenie Izby niższéj w dniu 7. poświęcone było wysłuchaniu namienionego w przeszłym numerze zdania sprawy P. Brougham, w którém tenże rozwinął swój wniosek względem ulepszenia praw cywilnych Anglii. Proponował ón, w najpokorniejszym adresie prosić Króla, aby raczył mianować Kommissyją, upoważnioną do rozpoznania wad, jakie przez czas wcisnęły się w prawa Królestwa, i przełożyć ulepszenia, jakie do tych praw zastosowane być muszą. Na uwagę P. Peel zezwolił P. Brougham odłożyć dyskussyją do dni 14. Mowa P. Brougham największy wzbudziła zapał.

Kuryjer z d. 9. mówi: Donieśliśmy, że P. Peel chce uczynić wniosek do utworzenia Wydziału skarbowego. Zdaje się, że Członkowie będą wybrani, a nie losem wzięci. Wątpią, aby Ministrowie przedstawili osoby, które do tego ważnego śledztwa mają największe prawo, i sami Członkowie opozycyi, jeźli takie istnieje stronnictwo, będą równie mieli takie same prawo, jak inni, by takowe przełożyć odmiany, jakie za najpożyteczniejsze uważają.

Nie sądzimy, aby Ministrowie w tym wyborze mieli przed oczyma inny interes, nad interes kraju. Wszystkie nadużycia, wszystkie błędy systematu skarbowego nie są ani dziełem Ministeryjum wczorajszego, ni przeszłego; są one daleko starsze, i tylko dla tego tak długo istnieją, ponieważ nie wynaleziono lepszego lekarstwa, lub że nie był czas takowego użyć. Jestto dowolne oskarzenie Ministrów wszystkich czasów, oskarzenie, które ich obwinia, że onym na tém zależy, by wydatki kraju powiększać, lub mogących nastąpić oszczędności nie dopuszczać. Nie ma nic przyjemnego w tém, aby pomnażać podatki, lub sprzeciwiać się uldze opłacających podatki.

Powiedzieć, że Ministrowie oczekują tego Wydziału z niecierpliwością, że mają w nim nadzieje, że go pragną gorąco, iż prace jego krajowi mogłyby być użyteczne, jestto zapewnienie, któremu nie będzie zaprzeczono. Na większe szczęście Wydział ten rozpocznie swoje prace w najprzyjaźniejszym czasie, jaki tylko mógł się nadarzyć Jak dalece możemy o tém sądzić, zdaje się nam, że stronnictwa utraciły połowę swojego rozjątrzenia, swojéj zapalczywości, a prawi mężowie, którzyby z Ministrami mogli różnić się w zdaniu, nie myślą sprzeciwiać się środkowi, dla tego jedynie, że nie od nich pochodzi. Posiedzenie poczęło się spokojnie, i każe się nam spodziewać, że środki przez Parlament przedsięwzięte, słusznie całego Królestwa błogosławieństwa pozyskają. *(G. W.)*

Wyspy Jońskie.

Listy z Korfu z d. 5. Lutego donoszą: »Dzisiaj około godziny 8 rano zarzuciła w tutejszéj

zatoce kotwicę Angielska korweta Wilk, i natychmiast wystrzały z dział zapowiedziały powrót Lorda Nadkommissarza, Sir Fr. Adam, z jego ostatniéj podróży. Jednakowoż jego tymczasowy Sekretarz, P. Edward Baynes, który z nim był wyjechał, nie powrócił, i mówią, że udał się do Eginy, a podług innych do Alexandryi.«

»Jenerał Adam, podług listu z Zanty z d. 1. t. m., był tamże w d. 30. Stycznia, lecz nie wysiadał na ląd; po kilku godzinach korweta Wilk, na któréj się znajdował, wyszła pod żagle z dwoma Angielskiemi i jednym Rossyjskim okrętem, i popłynęła ku południowi. Sądzą, że Jenerał Adam był w Modonie, że rozmówił się z Ibrahimem Paszą, i że z Modonu popłynął P. Baynes do Eginy, lub do Alexandryi.«

»Wczoraj zawinął tu Rossyjski przewozowy okręt Sonhum pod Kapitanem Nikonów, który z Zanty jednego dnia przybył i przywiózł 6 osób, do Poselstwa Rossyjskiego w Stambule należących.«

»Okręt kupiecki przybyły w d. 28. z. m. z Syra po siedmiodniowéj żegludze do Zanty przywiózł wiadomość, że podczas silnéj burzy na Archipelagu, zatonęło 10 okrętów kupieckich i bryg Lorda Cochrane został pod wyspą Scio na mieliznę wpędzony. W d. 31. z. m. zawinął do Zanty Grecki parny okręt Karteria, który w ostatnich czasach krążył pod Patras.« (*D. A.*)

Francyja.

Król i Delfin znajdowali się w d. 14. Lutego w kaplicy zamkowéj na żałobném nabożeństwie za Xięcia Berry; Xiężna Berry słuchała nabożeństwa w swojém oratoryjum, a Delfin na takież samo nabożeństwo pojechał do St. Denis.

Król Jmć pod d. 13. z. m. mianował Radcę stanu i Jeneralnego Dyrektora zarządu podatków niestałych, P. Benoist, Ministrem stanu i Członkiem tajnéj rady; daléj Jeneralnego Inspektora skarbu, Hr. Boubers, Jeneralnym Sekretarzem w Ministerstwie skarbu; Deputowanego z drugiéj Izby, Barona Baco de Romand, Jeneralnym Dyrektorem zarządu podatków niestałych; Prefekta Departamentu Saony i Ligiery, Deputowanego z drugiéj Izby, Barona de Villeneuve, Jeneralnym Dyrektorem zarządu cła, i Deputowanego z drugiéj Izby, P. Bourdeau, Jeneralnym Dyrektorem zarządu wpisów i dóbr narodowych.

Izba Deputowanych w dniach 11. i 12. Lutego zajmowała się w biurach dalszém rozpoznaniem wyborów i na posiedzeniu publiczném słuchała zdania sprawy z pełnomocnictw Deputowanych. Po ukończeniu téj pracy może Izba przystąpić do wyboru kandydatów na godność Prezydentów, Vice-Prezydentów i Sekretarzy i do ułożenia adresu odpowiednego na mowę z tronu i prawnie sie konstytuować.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych w d. 13. Prezydent téjże udzielił listu Ministra publicznego oświecenia, w którym donosi P. Vatismenil, że jest obrany Deputowanym z Korsyki, z któregoto wyboru drugie biuro miało zdać sprawę Izbie dnia następującego. Ponieważ nie ma potrzebnego wieku lat 40, aby był Członkiem Izby Deputowanych, przeto czyni to oświadczenie, aby je biurowi przełożyć.

W Rochefort tworzą dziewięć nowych linijowych ekwipażów, 28my, 29ty i 30sty. Przeznaczeni do tego marynarze i popisowi już przybyli. Równie uzbrajają tam śpiesznie dwa brygi wojenne.

W szkole w Saint-Cyr, mówi Gazeta Francuzka z d. 12. z. m. zaszły nieprzyjemne rozruchy. Nie znane nam są jeszcze fakta, abyśmy się zapuszczali w szczegóły. Wiemy tylko, że trzech wychowańców wymazano z listy, a siedmiu posłano do więzienia. Inni wychowańcy mają areszt domowy, i nawet krewni nie mogą ich odwiedzać. Tymczasem sądzą, że większość uczniow do tego nie należała, i dodają, że Minister wojny w d. 10. pojechał do Saint-Cyr. (*G. W.*)

Niemcy.

W Frankforcie na uroczystość urodzin N. Cesarza Jmci Austryi w d. 12. Lutego, wszyscy Posłowie przy Związku Niemieckim, zawierzytelnieni Ministrowie, Jenerałowie i Oficerowie sztabowi Kommissyi wojennéj i obadwa Burmistrze wolnego miasta Frankfortu, złożyli powinszowania u c. k. prezydującego Posła, Barona Münch-Bellinghausen. C. k. prezydujący Poseł dał obiad na cztérdzieści osób, podczas którego spełniano toasty na zdrowie N. Cesarza Jmci; muzyka grała pieśń narodową Austryjacką: »Boże zachowaj Franciszka Cesarza!« Dzień ten zakończył liczny i świetny bal, dany przez prezydującego Posła.

Król Jmć Saski, z powodu, że od niejakiego czasu produkta literackie, dzieła sztuk, muzykalija i inne przedmioty w wielkiéj niezmiernie liczbie bez żądania są nadsélane, został zniewolony podać do wiadomości publicznéj, że na przyszłość wszystkie podobne bez żądania nadeszłe przedmioty natychmiast bez żadnego względu przesyłającym zwrócone zostaną. (*G. W.*)

Prussy.

Ponieważ konwencyja względem przezierania statków na Elbie, zawarta pod d. 23. Czerwca 1821 między Królami: Pruskim, Saskim, Angiel-

skim jako Królem Hannowerskim i Duńskim, tudzież W. Xięciem Meklenbursko-Szweryńskim, z ostatnim Grudnia r. z. skończyła się, a rządy Saski, Hannowerski, Duński i Meklenbursko-Szweryński przekonane doświadczeniem, że ta konwencyja odpowiada zamiarowi i życzą sobie, aby dłużéj trwała, przeto i Prussy ze swojéj strony wspomnioną konwencyją i wszystkie jéj przepisy jeszcze na 6 lat, a zatém aż do d. 31. Grudnia 1833 przedłużyły. (*G. W.*)

Szwecyja i Norwegija.

Wielka Kommissyja do rozpoznania instytutów naukowych Państwa podzieliła się na cztéry oddziały, z których każdy trudnić się będzie osobną gałęzią wychowania publicznego.

Nadrost dochodów krajowych w ciągu ostatnich lat wynosi 3,700,000 taler. *bco.*, z których 1,800,000 tal. *bco.* jako istotna reszta do kantoru długów Państwa oddaną została. Nadrost dochodów cłowych z roku przeszłego czyni 717,000 tal. *bco.*

Gazeta Sztokolmska »Merkury« została na rozkaz Kanclerza nadwornego zakazana, ponieważ umieściła w formie korrespondencyi złośliwe uwagi, niby względem pewnego domu handlowego, zaś z treści i liter początkowych, ściągające się do urzędników publicznych. Abonenci zostali wynagrodzeni innem pismem tego samego nakładcy i w takiéj formie. (*G. W.*)

Królestwo Polskie.

— Z *Warszawy.* —

Kurs listów zastawnych,
z d. 21. Lutego 1828.

Za sto Złp. w listach zastawnych bez 3ch kuponów, białych.

Przedający żądają	Złp. 83 gr. 15.	
Kupujący dają	— 83 — —	(*K. W.*)

Kraków.

W d. 12. Lutego, jako w rocznicę urodzin N. Cesarza Austryi wszystkie władze wolnego miasta Kraków, znajdujące się tamże osoby dyplomatyczne i liczna ślachta zebrali się u Ces. austryjackiego sprawującego interessa Barona Oechsner, aby przy złożeniu głębokiego hołdu wyrażili swoje pełne uszanowania życzenia długo trwałego zdrowia N. Cesarza Jmci (*G. W.*)

Rossyja.

Z Petersburga donoszą pod d. 9. Lutego: J. Cesarzow. Mość W. Xiąże Konstantyn przybył tu wczoraj.

W d. 23. z m. zawinął przy pomyślnym wietrze do Odessy, Austryjacki okręt Nimfa, pod Kapitanem Dabriowicz, który Stambuł w d. 13. t. m. opuścił. Przywiózł ón kilku urzędników naszego poselstwa w Stambule. Trzy inne okręty, które wraz kanał opuściły jeszcze nie stanęły.

Dla zapobieżenia Kalectwu, jakiego często dopuszczają się włościanie w Gubernii Kazańskiej, szczególniej obcego wyznania, aby ujść rekrutacyi, zalecił Cesarz tymczasowe środki dopóki nie wyjdzie nowy regulamin rekrutacyjny do ułożenia którego ustanowiony jest komitet.

Izraelitóm zabroniono jest przebywać w mieście Kijowie; ci, którzy tam mają stały majątek muszą się z tamtąd oddalić w ciągu dwóch lat, którzy żadnego nie posiadają, w ciągu roku, a którzy w cale nie są zapisani, po sześciu miesiącach pod karą.

Wyjąwszy polskie złotówki i tureckie złotą monetę zakazano jest wprowadzać wszystkie zdawkowe monety.

Van (Xiąże) Żundżon Dordżi naczelny rządca spraw pogranicznych zamieszkały w mieście Mongolskiem Ura (43mil na południe od Kiachty) wśród przygotowań do podróży, którą pomimo słabości chciał przedsięwziąć do Pekinu, umarł w d. 7. Grudnia r. z.

Jako potomek potężnego Chana Mogolii odebrał w Pekinie staranne wychowanie, ożenił się z Xiężniczką rodziny cesarzskiej, i był umieszczony między mistrzami ceremonii podczas przyjęcia angielskiego posła Lorda Macarthnej. (Zapewne jest tu mowa o urzedniku Czutadżin, o którym namiena Barrów w podróży swojej na stro. 70 i 604.) Później otrzymał urząd naczelnego rządzcy spraw pogranicznych, który lat 20 zaszczytnie sprawował i przezco z władzami Irkuckiemi w bezpośrednim zostawał związku; zdania jego słuchał zawsze dwór Chiński. Dożył ón lat 60 i zapewne jego trzeci syn będzie jego następcą.

U w i a d o m i e n i e.

PP. Prenumeratorowie na pługi poprawne bezkoleśne, wynalazku Adama Kasperowskiego, raczą po odebranie onych zgłosić się do księgarni PP. Kuhna *i* Milkowskiego *we* Lwowie — *gdzie także odbiorą książeczkę* »o pługu poprawnym bezkoleśnym« *którą autor dołącza do pługów, ponieważ te wypadły taniéj, jak było na prenumeratę wyrachomano.— Późniejsi PP. Prenumeratorowie raczą odebrać prenumeratę w téjże księgarni.*

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Drukiem: Piotra Pillera.